ISSN 1995-6134

УДК 340.132
К.В. ЮРТАЄВА, Харківський національний університет внутрішніх справ

ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ключові слова: *місце вчинення злочинів, комп'ютерні технології*

Комп'ютерні технології як засіб обміну, оперування та передачі інформації стає невід'ємною частиною життя людей у багатьох країнах світу. Вони широко застосовуються як для високотехнологічного виробництва та управління ресурсами, так і слугують для побутових потреб та спілкування громадян різних країн світу. Але разом із значними перевагами для світової економіки, розширенням свободи слова і вільним обміном ідеями комп'ютерні технології створюють реальні загрози для світового правопорядку та правопорядку окремих країн у разі їх неправомірного використання. На сьогодні використання комп'ютерних мереж дозволяє злочинцю нівелювати значні відстані та державні кордони для втілення своїх намірів, що значно ускладнює застосування країнами своєї кримінальної юрисдикції щодо них. Саме тому перегляд поняття «місце вчинення злочину з використанням комп'ютерних технологій» стає необхідною передумовою розробки системи ефективних заходів щодо боротьби з цим видом правопорушень, які у міжнародних документах часто називають кіберзлочинами.

Питанням кримінальної відповідальності за вчинення злочинів з використанням комп'ютерних технологій приділяється досить багато уваги у сучасній науці кримінального права. Серед них слід зазначити праці таких науковців, як Д.С. Азаров, В.О. Голубев, М.В. Карчевський, А.А. Музика, С.О. Орлов, Н.А. Розенфельд. Однак незважаючи на наявність в Україні захищених кандидатських дисертацій, присвячених кіберзлочинам, практично відсутні комплексні наукові розробки проблем відповідальності за ці злочини, зокрема, питання суспільної небезпечності цих посягань як злочинів міжнародного характеру. Тому метою статті є аналіз злочинів з використанням комп'ютерних технологій як злочинів міжнародного характеру та визначення місця їх вчинення. Новизна роботи полягає у визначенні особливостей злочинів з використанням комп'ютерних технологій як злочинів міжнародного характеру у міжнародному праві та у сучасному кримінальному праві України, а також у визначенні особливостей застосування до них кримінальної юрисдикції країни.

Відповідно до сучасного міжнародного кримінального права злочини з використанням комп'ютерних технологій віднесені до злочинів міжнародного характеру Конвенцією Ради Європи про кіберзлочинність 2001 р. Ця конвенція була ратифікована Верховною Радою України у 2005 р. із застереженнями та заявами. Відповідно до положень Конвенції про кіберзлочинність 2001 р., до кіберзлочинів віднесені наступні склади: незаконний доступ до комп'ютерної системи, нелегальне перехоплення технічними засобами комп'ютерних даних, втручання у комп'ютерні данні, втручання у функціонування комп'ютерної системи, підробку та шахрайство, пов'язані з комп'ютерами, правопорушення, пов'язані з дитячою порнографією, тощо. У п.14 Доповіді Комітету II Десятого Конгресу ООН 2000 р. по попередженню злочинності і поводженню з правопорушниками було зазначено, що існує дві категорії злочинів: 1) кіберзлочини у вузькому розумінні («комп'ютерні злочини»): будь-яке протиправне діяння, здійснюване шляхом електронних операцій, метою якого є подолання захисту комп'ютерних систем і оброблюваних ними даних; 2) кіберзлочини в широкому розумінні («злочини, пов'язані з викорис-

ISSN 1995-6134

танням комп'ютерів»): будь-яке протиправне діяння, яке вчиняються шляхом або в зв'язку з комп'ютерною системою або мережею, включаючи такі злочини, як незаконне зберігання, пропонування або розповсюдження інформації через комп'ютерні системи або мережі [1, с.338]. Конвенція про кіберзлочинність 2001 р. врегульовує кримінальну відповідальність за кіберзлочини як у вузькому, так і широкому розумінні.

В Україні кримінальна відповідальність за кіберзлочини у вузькому розумінні передбачена Розділом XVI Особливої частини КК «Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку», а також, як зазначають А.А. Музика і Д.С. Азаров, ч.3 ст.190 КК (шахрайство, вчинене шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки), та окремими суспільно небезпечними діями, передбаченими ст.200 КК [2, с.52]. Кіберзлочини у широкому розумінні окремо не регулюються українським законодавством про кримінальну відповідальність, а застосування комп'ютерів для їх вчинення є лише певним способом вчинення злочину, який зазвичай не включається до обов'язкових ознак об'єктивної сторони складу злочину. За наявності необхідних фактичних обставин ці злочини можуть кваліфікуватися за сукупністю зі злочинами, передбаченими Розділом XVI Особливої частини КК України.

Окрім того слід зазначити, що на сьогоднішній день значна кількість «звичайних» злочинів перейшли до категорії кіберзлочинів. Це означає, що завдяки застосуванню комп'ютерних технологій вчинення цих злочинів полегшується, а їх суспільно небезпечні наслідки можуть розповсюдитися на більшу територію. Серед таких злочинів, що перейшли з реального, фізичного світу до кіберпростору, можна назвати кібертероризм, розповсюдження порнографічної інформації через Інтернет, відмивання електронних грошей, або кібервидмивання грошей тощо.

Дослідники зазначають, що кіберзлочини мають низку особливостей, завдяки яким вони посягають на міжнародний обмін інформацією через комп'ютерні системи, а також інші сфери міжнародного правопорядку. Сьюзан В. Бренер виділяє наступні ознаки кіберзлочинів, що відрізняють їх від звичайних злочинних посягань та значно підвищують їх суспільну небезпечність. По-перше, кіберзлочини не вимагають фізичної зближення між жертвою та суб'єктом злочину в момент вчинення злочину. По-друге, кіберзлочин часто є «автоматизованим злочином». Це означає, що суб'єкт злочину за допомогою комп'ютерних технологій протягом короткого періоду часу може збільшити кількість кіберзлочинів, що вчиняються, до декількох тисяч. По-третє, суб'єкт кіберзлочину не підвладний обмеженням, які існують у реальному, фізичному світі. Так, кіберзлочини можуть бути вчинені моментально, і тому потребують швидкої реакції у відповідь. І, по-четверте, кіберзлочинність й досі залишається новим феноменом, і наука ще не здатна встановлювати моделі розповсюдження різних видів кіберзлочинів географічно та демографічно, як це робиться для злочинів, що вчиняються у реальному, фізичному світі [3, с.33]. Крім криміналістичних проблем розслідування кіберзлочинів, на яких наголошує дослідниця, виникає і низка суто правових питань. Зокрема, як визначити місце вчинення злочинів, вчинених за допомогою мережі Інтернет, та право якої держави повинно застосовуватися до них, якщо правопорушник та об'єкт посягання знаходяться у різних країнах. По-різному вирішується також питання про межі можливого та необхідного застосування кримінального права країни до кіберзлочинів, вчинених поза її територією.

Як вказує Аллан Р. Стейн, найбільш проблемною характеристикою Інтернету з точки зору юрисдикційної політики є те, що він стирає межу між внутрішньодержавною і міжнародною передачею інформації [4, с.434]. Інтернет сформувався та являє собою поза територіальний засіб комунікації та об-

ISSN 1995-6134

міну інформацією, який не має централізованого управління. Кожний індивідуум і його комп'ютер діють автономно та формують єдину транснаціональну мережу, яка виходить за межі географічної концепції державних кордонів. Інтернет-адреси, які підтримуються Інтернетом, нематеріальні, і навіть адреси сайтів, що містять URL-індикатори країни походження, наприклад ".ua", ".pl", не обов'язково мають бути точними. Інтернет-адреси є довільними та можуть залишатися незмінними, у той час як сервери переміщаються у фізичному просторі [5, с.27]. Така особливість Інтернету ставить науковців перед необхідністю вироблення нових підходів у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру з використанням комп'ютерних технологій та побудови нової юрисдикційної політики стосовно таких злочинний посягань.

Існує два основні напрямки щодо вирішення проблеми подальшого регулювання Інтернету та кримінальної відповідальності за злочини міжнародного характеру з використанням комп'ютерних технологій. Відповідно до *першого підходу* пропонується пристосувати існуючі традиційні принципи кримінальної юрисдикції до злочинів, що вчиняються за використанням комп'ютерних технологій. *Другий підхід* пропонує розглядати Інтернет як самостійний віртуальний простір, «кіберпростір», і розробити нові правила застосування кримінальної юрисдикції щодо злочинів, що у ньому вчиняються.

Представники першого підходу вважають, що виникнення нової Інтернет-технології автоматично не змінює правову доктрину кримінальної юрисдикції, і вона може бути застосована до злочинів міжнародного характеру з використанням комп'ютерних технологій. Так, Конвенція про кіберзлочинність 2001 р. закріпила традиційну схему кримінальної юрисдикції щодо регульованих злочинів, встановивши територіальний та національний принципи кримінальної юрисдикції. Частина 1 ст.22 Конвенції передбачає, що кожна Сторона вживає такі законодавчі та інші заходи, які можуть бути необхідними для встановлення юрисдикції стосовно будь-якого злочину, криміналізованого конвенцією, якщо він вчинений:

a. на її території; або

b. на борту судна, яке плаває під прапором такої Сторони; або

c. на борту літака, зареєстрованого відповідно до законодавства такої Сторони; або

d. одним з її громадян, якщо таке правопорушення карається кримінальним законодавством у місці його вчинення, або якщо правопорушення вчинено поза межами територіальної юрисдикції будь-якої Держави.

Однак Конвенція не розтлумачує питання, які кіберзлочини слід вважати вчиненими на території країни та поняття «місце вчинення злочину», і залишає це його на розсуд національних судів. Міжнародна практика засвідчує, що на національному рівні це питання вирішується по-різному.

Сьюзан В. Бренер і Берт-Джааб Купс виділяють наступні підстави, відповідно до яких суди різних країн світу встановлюють свою територіальну юрисдикцію щодо злочинів з використанням комп'ютерних технологій: 1) місце вчинення злочинного діяння; 2) місце знаходження комп'ютеру (діяння впливає на комп'ютер, який знаходиться на території країни); 3) місце знаходження осіб (суб'єкт злочину або особа, яка є потерпілим від злочину, знаходиться на території країни) – принцип суб'єктивної територіальності; 4) місце настання суспільно небезпечного наслідку (істотний шкідливий наслідок діяння настає на території країни) – принцип об'єктивної територіальності; 5) місце знаходження будь-якої з перерахованих підстав, в тому числі й транзит інформації через територію країни [6, с.10-21]. Різне тлумачення місця вчинення злочинів міжнародного характеру з використання комп'ютерних технологій та відсутнього його чіткого регулювання на міжнародному рівні може призвести з одного боку до *позивних конфліктів юрисдикцій* різних країн, коли дві і більше країни претендують на застосування власного закону про кримінальну відповідальність

ISSN 1995-6134

щодо одного злочинного діяння, а з іншого до *негативних конфліктів кримінальної юрисдикції*, коли жодна країна не переслідує вчинений кіберзлочин.

Аналіз сучасної правозастосовчої практики дозволяє поділити кіберзлочини на два види за колом об'єктів, на які вони посягають: а) кіберзлочини, які націлені та спричиняють шкоду конкретним об'єктам (наприклад, порушення роботи банківської системи, викрадення конфіденційної інформації з пам'яті комп'ютера або електронної скриньки потерпілого); б) кіберзлочини, які націлені та посягають на невизначне коло об'єктів (наприклад, розміщення порнографічної інформації в мережі Інтернет, розповсюдження комп'ютерних вірусів). Відповідно до цього поділу відрізняється й застосування країнами своєї кримінальної юрисдикції до злочинів з використанням комп'ютерних технологій, які вчиняються на території декількох держав.

Питання про застосування закону держави про кримінальну відповідальність до кіберзлочинів, які посягають на конкретні об'єкти, найчастіше вирішується за правилами об'єктивної територіальності. Знаходячись в одній країні, особа спрямовує злочинне діяння на територію інших юрисдикцій, застосовуючи сучасні комп'ютерні мережі. Правоохоронні органи країни фізичного місця знаходження правопорушника найчастіше навіть не здогадуються про кримінальні діяння особи, і виявлення злочину відбувається за наслідками, які спричиняються в іншій країні. У цьому випадку кримінальне переслідування кіберзлочинця стає неможливим без правового співробітництва держав, на що й спрямована згадана Конвенція про кіберзлочинність 2001 р. Правопорушник притягається до кримінальної відповідальності на території країни перебування або ж видається країні потерпілого за умови наявності відповідних міжнародних договорів та задоволення інших правових умов, які супроводжують процедуру екстрадиції (правило подвійної кримінальності, правило невидачі власних громадян тощо). Однак процедура екстрадиції є досить складною і є скоріше винятком, ніж правилом розв'язання подібних питань.

Міжнародний досвід також демонструє виняткові випадки, коли «потерпіла» країна вирішує питання про притягнення до кримінальної відповідальності злочинця без звернення до країни його місця перебування. Так у 2000 р. громадянин Російської Федерації О. Іванов, здійснивши хакерську атаку на систему захисту корпорації з електронної комерції, яка знаходиться у штаті Коннектикут, США, отримав ключові паролі, що надали йому доступ і контроль над усією системою. Він погрожував знищити всю комп'ютерну систему корпорації, якщо її керівництво не надасть йому посаду експерта з безпеки. Іванова запросили для проходження інтерв'ю до США, де він був арештований та відданий правосуддю. У суді Іванов доводив, що суд США не має предметної юрисдикції щодо його діяння, тому що під час посягання він знаходився в Росії. Однак суд відкинув його аргументи, встановивши, що хоча й він знаходився поза територією США під час хакерської атаки, але прагнув спричинити злочинний результат на їх території, тому суд визнав виправданим застосування до нього статуту, який не має прямої екстериторіальної дії [7, с.1-15].

Дещо по-іншому йде практика застосування кримінальної юрисдикції країни до кіберзлочинів, які посягають на невизначне коло об'єктів та відповідно можуть порушувати правопорядок у невизначеній кількості країн. У випадках притягнення особи до кримінальної відповідальності у певній країні все залежить від наявності в ній кримінальної заборони кіберзлочину, а також від правової практики правоохоронних та судових органів країни щодо застосовування кримінальної юрисдикції екстериторіально або визнання, що кіберзлочин був вчинений на її території. Такий підхід здебільшого стосується злочинів, пов'язаних з розповсюдженням забороненої інформації або послуг через Інтернет чи надання до них доступу

ISSN 1995-6134

або з розповсюдженням шкідливих комп'ютерних програм (вірусів). Так, французький суд вставив свою юрисдикцію над американською Інтернет компанією Yahoo та наказав їй усунути вебсторінки, які демонструють нацистські реліквії, які є матеріалами, що заборонені для демонстрації у Франції, але легальні майже в будь-який іншій країні світу [8, с.509]. В іншій справі суд Великобританії знайшов власного громадянина винним за розміщення фотографій на американському вебсайті, які вважаються порнографічними у Великобританії, але не в США [9]. У наступному прикладі суд США визнав винним президента компанії з організації азартних ігор, яка зареєстрована та знаходиться у Антигуа, за підбурювання та прийняття ставок від американських громадян через Інтернет [6, с.11]. Особливість усіх наведених кримінальних справ полягає у тому, що правопорушники, скориставшись можливостями мережі Інтернет, однаковою мірою посягали на правопорядок усіх країн, що мають доступ до вказаних Інтернет сайтів, але лише ті країни, що вважали вказані діяння протиправними та доцільним застосування своєї кримінальної юрисдикції до них, почали кримінальне переслідування.

Окрім частих негативних конфліктів кримінальної юрисдикції слід зазначити високий рівень латентності злочинів із застосуванням комп'ютерних технологій (за свідченням різних фахівців вона дорівнює від 85 % до 97 % [10, с.272]). Потерпілі компанії, особливо банківські установи, часто не звертаються за допомогою до правоохоронних органів, щоб не підірвати довіру своїх клієнтів; наслідки деяких комп'ютерних злочинів списуються на збій комп'ютерних систем або програмного забезпечення тощо. Відповідно рівень виявлення та розкриття злочинів з застосуванням комп'ютерних технологій й досі залишається вкрай низьким.

Таким чином можна зробити висновок, що сьогодні країни застосовують до кіберзлочинів традиційні принципи кримінальної юрисдикції, засновані на ідеології географічної територіальності. Оскільки технологія сучасних комп'ютерних мереж функціонує поза межами територіального суверенітету та є позатериторіальною за своєю природою, існуючі принципи кримінальної юрисдикції часто стають неефективними і, крім того, породжують низку юридичних питань. Зокрема, Гус Хосейн зазначає технічні та правові складності сучасного регулювання Інтернет простору, коли Інтернет-провайдери всього світу поставлені у важке положення, коли їх змушують діяти згідно з декількома юрисдикціями, окрім їх власної [11, с.11]. Інші дослідники занепокоєнні перспективами обмеження свободи вираження та діяльності людей, яке може спричинити занадто широке тлумачення країнами своєї кримінальної юрисдикції [12, с.378-379]. На нашу думку, подальший розвиток технологій комунікації та використання їх у кримінальних цілях змусить уряди країн переглянути існуючу систему протидії кіберзлочинам, зробить її більш гнучкою та універсальною.

Більш відповідним реаліям сьогодення, як ми вважаємо, є другий підхід до регулювання правових відносин в мережі Інтернет, який став альтернативою традиційному підходу, заснованому на географічних кордонах. Його прихильники пропонують вважати місцем вчинення злочинів міжнародного характеру з використанням комп'ютерних технологій не територію країни або іншу географічну територію, а сам кіберпростір. Верховний суд США дав наступне визначення кіберпростору: «Унікальний носій, який не знаходиться на певній території, але доступний кожному в будь-якій точці світу через Інтернет» [13, с.152]. Інтернет є інституціональним втіленням кіберпростору, і представляє собою глобальну інформаційну систему, яка складається з інших інформаційних систем, що дозволяє користувачам обмінюватися інформацією з будь-яким комп'ютером у цій системі [14, с.830]. Прихильники нового підходу до кримінальної юрисдикції розглядають кіберпростір як четвертий вид простору і порівнюють його ре-

ISSN 1995-6134

жим з іншими територіями спільного користування такими, як космічний простір, відкрите море, Антарктика. На думку Казаріни П. Хевен, цілком логічно регулювати Інтернет як інші глобальні простори, які використовуються на благо всіх країн без спроб їх мілітаризувати. Вона пропонує запровадити у кіберпросторі відповідальність згідно національного принципу кримінальної юрисдикції, що встановлений в інших територіях загального користування, тобто особа, що вчинила злочин у кіберпросторі, буде нести відповідальність перед країною свого громадянства [12, с.398]. При цьому вона зауважує, що на міжнародному рівні необхідно прийняти універсальний звід правил користування Інтернетом та запровадити принцип обов'язкового співробітництва між країнами у розслідуванні злочинів, що вчиняються у кіберпросторі [12, с.399]. Інші дослідники пропонують здійснювати регулювання Інтернету як території спільного користування шляхом гармонізації національного законодавства у рамках різноманітних міжнародних договорів [13, с.156].

А.А. Тедєєв також пропонує змістити акцент із територіального аспекту правовідносин у мережі Інтеренет на їх суб'єкта як основної прив'язки при вирішенні колізійний питань [15, с.4]. У розробленому ним Проекті концепції правового регулювання Інтернету з врахуванням зарубіжного досвіду пропонується застосовувати принцип світового переслідування, згідно якому «національний кримінальний закон застосовується до діяння, що визнається злочином у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, вчиненому на будь-якій території будь-якою особою, незалежно від її громадянства (або відсутності такого), у всіх випадках, коли таке діяння (дія або бездіяльність) зачіпає інтереси осіб, які визнають над собою російську юрисдикцію (так звана «юрисдикція за потерпілим»), за винятком всіх випадків, коли застосування національного закону буде прямо припинено юрисдикцією або застосуванням кримінального закону іноземної держави» [15, с.5]. Пропозиція А.А. Тедєєва близька до принципу захисної територіальності (*defensive territoriality*), запропонованого західними науковцями, коли кримінальний закон застосовується до екстериторіальних діянь, які посягають на осіб під юрисдикцією країни, коли це вважається виправданим [16, с.28], однак подібні підходи не вирішують питання світової, глобальної, боротьби з комп'ютерною злочинністю.

На нашу думку, другий підхід до визначення місця вчинення злочинів міжнародного характеру з використанням комп'ютерних технологій є більш прогресивним та відповідає об'єктивним характеристикам складу цих злочинів. Оскільки не існує локального кіберзлочину, який би можна було локалізувати на певній географічній території, необхідно спиратися на інші критерії у застосуванні до них законів про кримінальну відповідальність. Прогресивна ідея щодо створення єдиного віртуального суду для розгляду справ про кіберзлочини, хоча й висловлюється дослідниками у цій сфері, але ще досить далека від втілення, тому боротьба з ними покладена на національні судові та правоохоронні органи. На наш погляд, сьогодні критичним є прийняття всесвітньої конвенції про боротьбу з кіберзлочинами. Конвенція про кіберзлочинність Ради Європи 2001 р., хоча і не обмежена за колом учасників членами Ради Європи, все ж таки не має глобального охоплення. У новій конвенції слід закріпити чіткий перелік кіберзлочинів, щоб уніфікувати їх поняття в різних країнах, та закріпити порядок встановлення кримінальної юрисдикції щодо них. Зглядаючись на зазначені особливості кіберзлочинів, логічним було би встановлення універсальної юрисдикції щодо них та проведення судового розгляду у країні, де особа буда затримана правоохоронними органами, незалежно від місця перебування винної особи під час вчинення суспільно небезпечних діянь та місця настання суспільно-небезпечних наслідків. Винятки для здійснення екстрадиції кіберзлочинців можна передбачити за на-

ISSN 1995-6134

явністю запита іншої країни-учасниці конвенції та згоди запитуваної сторони, наприклад, у випадку необхідності відшкодування значних матеріальних коштів на користь запитуючої сторони. До прийняття зазначених міжнародно-правових норм у боротьбі з кіберзлочинами правоохоронним органам та судам України слід враховувати наступні фактори доцільності застосування кримінальної юрисдикції щодо злочинів міжнародного характеру з використанням комп'ютерних технологій: 1) настання або можливість настання тяжких суспільно небезпечних наслідків для інтересів держави або громадян України; 2) зв'язок із суб'єктом злочину (національність, місце постійного проживання); 3) зв'язок з територією країни (перебування особи, що вчинила кіберзлочин, на території України під час вчинення суспільно-небезпечного діяння, настання або можливість настання суспільно небезпечного наслідку на території України); 4) відповідність сучасним міжнародним правилам здійснення кримінальної юрисдикції та міжнародним зобов'язанням України; 5) правові підстави застосування кримінальної юрисдикції іншою державою та вірогідність колізії кримінальних юрисдикцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волеводз А. Г. Противодействие компьютерным преступлениям: правовые основы международного сотрудничестве / А. Г. Волеводз. – М. : ООО Изд-во «Юрлитинформ», 2002. – 496 с.

2. Музика А. А. Законодавство України про кримінальну відповідальність за «комп'ютерні» злочини: науково-практичний коментар і шляхи вдосконалення / А. А. Музика, Д. С. Азаров. – К. : Вид. Паливода А. В., 2005. – 120 с.

3. Brenner S. W. Toward a Criminal Law for Cyberspace: A New Model of Law Enforcement? 30 Rutgers Computer & Tech. L.J. 1 (2004).

4. Stein A.R. Symposium: Personal Jurisdiction and the Internet: Seeing Due Process Through the Lens of Regulatory Precision. 98 Nw. U.L. Rev. 411 (2004).

5. Ансельмо Э. Киберпространство в международном законодательстве: опровергает ли развитие Интернета принцип территориальности в международном праве? / Э. Ансельмо // Экономические стратегии. - 2006. - № 2. - С. 24-31.

6. Brenner S. W., Koops B.-J. Approaches to Cybercrime Jurisdiction. 4 J. High Tech. L. 1 (2004).

7. United States v. Ivanov, 175 F. Supp. 2d 367 (2000).

8. Martinez J.S. Towards an International Judicial System. 56 Stan. L. Rev. 429 (2003).

9. United States v. Galaxy Sports. Press Release, U.S. Department of Justice [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.usdoj.gov/criminal/cybercrime/cohen.htm.

10. Лопатина Т. М. Место латентности в структуре компьютерной преступности. // «Черные дыры» в российском законодательстве. - 2005. - № 3. – С. 272-274.

11. Gus Hosein. Politics of the Information Society: The Bordering and Restraining of Global Data Flow. Institute of Statistics – Paris (2004). – 47 p.

12. Heaven C.P. A Proposal for Removing Road Blocks from the Information Superhighway By Using an Integrated International Approach to Internet Jurisdiction. 10 Minn. J. Global Trade 373 (2001).

13. Мозолина О. В. Вопросы международно-правового регулирования Интернета / О. В. Мозолина // Московский журнал международного права. - 2004. - № 4. – С. 152-163.

14. ACLU v. Reno, 929 F. Supp. 824 (E.D. Pa. 1996).

15. Тедеев А. А. Проект концепции правового регулирования Интернета. Концепция установления правового регулирования общественных отношений, формирующихся в процессе использования информационной среды сети Интернет (версия от 10.12.2008) /

ISSN 1995-6134

А. А. Тедеев. – М. : Ин-т международного права и экономики имени А. С. Грибоедова. – 9 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ifap.ru/pr/2008/n081211d.pdf.

16. Podgor Ellen S. "Defensive Territoriality": A New Paradigm for the Prosecution of Extraterritorial Business Crimes. 31 Ga. J. Int'l & Comp. L. 1 (2002).

Юртаєва К. В. Визначення місця вчинення злочинів з використанням комп'ютерних технологій / К. В. Юртаєва // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 434–441 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-2/09ykvvkt.pdf

Розглянуті теоретичні та практичні питання визначення місця вчинення злочинів з використанням комп'ютерних технологій та встановлення щодо них кримінальної юрисдикції країни.

***

Юртаева К.В. Определение места совершения преступлений с использованием компьютерных технологий

Рассмотрены теоретические и практические вопросы определения места совершения преступлений с использованием компьютерных технологий и установления в отношении них уголовной юрисдикции государства

***

Yurtayeva K.V. Definition of a Place where Crimes with Use of Computer Technologies are Committed

The article is devoted to theoretical and practical issues of defining the place, where crimes with use of computer technology are committed, and establishing state criminal jurisdiction over them.

Форум права Форум